EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

قيام رمضان

Qiyām Ramaḍān

Rugăciunea de noapte în Ramadan

Muḥammad Nāṣir al-Dīn
al-Albānī

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī

Rugăciunea de noapte în Ramadan și iʿtikāf

Virtutea, împlinirea și rugăciunea în adunare · Iʿtikāf

قيام رمضان

Qiyām Ramaḍān

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: قيام رمضان فضله وكيفية أدائه ومشروعية الجماعة فيه ومعه بحث قيم عن الاعتكاف
Ediția I
Drepturile asupra textului original și edițiilor arabe aparțin titularilor lor.
Traducere și prezentare în limba română: Institutul Tawhid.
Ediția-sursă: Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Qiyām Ramaḍān, al-Maktabah al-Islāmiyyah, ediția a VI-a, 1413 h. Textul arab PDF și DOC disponibil prin Islamhouse, înregistrarea 53518. Corecturile punctuale sunt confruntate cu ediția tipărită 1421 h.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Design grafic: Institutul Tawhid.

Cuprins

1 Rugăciunea de noapte în Ramadan 1
Virtutea rugăciunii în nopțile Ramadanului 1
Noaptea al-Qadr și stabilirea ei 2
Împlinirea rugăciunii de noapte în adunare 4
De ce Profetul ﷺ nu a continuat rugăciunea în adunare 4
Împlinirea în adunare și pentru femei 5
Numărul unităților rugăciunii de noapte 5
Recitarea în rugăciunea de noapte 6
Timpul rugăciunii de noapte 8
Felurile în care se împlinește rugăciunea de noapte 9
Recitarea în cele trei unități de Witr 11
Ruga Qunūt și locul ei 12
Ce se spune la sfârșitul rugăciunii Witr 13
Cele două unități de după Witr 14
2 I'tikāf — retragerea pentru adorare 15
Legiferarea sa 15
Condițiile sale 16
Ce îi este îngăduit celui aflat în i'tikāf 18
I'tikāf-ul femeii și vizitarea soțului în moschee 19
Glosar 22
Bibliografie 23
Indice 25

Prefață la ediția a doua

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Toată lauda I se cuvine lui Allah! Binecuvântarea și pacea să fie asupra Trimisului lui Allah, a familiei sale, a companionilor săi și a celor care urmează Sunnah și călăuzirea lui.

În cele ce urmează: aceasta este a doua ediție a broșurii mele *„Qiyām Ramaḍān”*, pe care o ofer cititorului nobil cu prilejul apropierii lunii binecuvântate a anului 1406 h., după ce exemplarele primei ediții s-au epuizat și cererile pentru ea s-au înmulțit. Am revăzut-o, am îmbunătățit-o și am îndreptat-o, adăugând numeroase trimiteri la sursele relatărilor și folosuri noi, care îi vor bucura pe cititori, cu voia lui Allah Preaînaltul. Printre cele mai importante se află ceea ce cititorul va găsi la secțiunea despre iʿtikāf.

Îi cer lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul, să-mi fie alături adevărul, să-mi ierte ceea ce înțelegerea mea a îndepărtat de la ceea ce este drept și ceea ce pana mea a scăpat, și să facă această lucrare sinceră, numai pentru Fața Sa. El este Iertător, Generos.

Amman, 7 Shaʿbān 1406 h.

Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī

Prefață la ediția întâi

Toată lauda I se cuvine lui Allah! Îl lăudăm, Îi cerem ajutor și iertare și căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de relele faptelor noastre. Pe cel pe care Allah îl călăuzește, nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire, nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său.

În cele ce urmează: s-a relatat în mod autentic de la Ibn Masʿūd — ca vorbă a sa, însă având judecata unei relatări atribuite Profetului ﷺ — că a spus:

„Cum va fi cu voi atunci când vă va cuprinde o încercare în care cel mare îmbătrânește, cel mic crește și pe care oamenii o socotesc Sunnah? Dacă ceva din ea este părăsit, se spune: «Sunnah a fost părăsită!»" Au întrebat: „Când se va întâmpla aceasta?" El a spus: „Când învățații voștri vor dispărea, recitatorii voștri se vor înmulți, cei care înțeleg religia se vor împuțina, conducătorii voștri se vor înmulți, cei vrednici de încredere se vor împuțina, viața lumească va fi căutată prin faptele Vieții de Apoi și învățarea înțelegerii religiei va urmări altceva decât religia."[1]

Eu spun: această relatare este unul dintre semnele profeției sale ﷺ și ale adevărului trimiterii sale. Fiecare parte a ei s-a împlinit în vremea de astăzi. Printre acestea se află înmulțirea inovațiilor religioase și fascinația oamenilor pentru ele, până când le-au socotit Sunnah și le-au făcut o religie de urmat. Când adevărații oameni ai Sunnei se îndepărtează de ele pentru a urma Sunnah stabilită de la el ﷺ, se spune: *„Sunnah a fost părăsită!"*

Aceasta ni s-a întâmplat nouă, oamenilor Sunnei din al-Shām, atunci când am reînviat Sunnah rugăciunii Tarāwīḥ în unsprezece unități, păstrând, pe cât posibil, liniștea în împlinire, smerenia și diferitele formule de pomenire stabilite de la el ﷺ. Aceste lucruri

1 Relatat de al-Dārimī (1/64), prin două lanțuri de transmitere, unul autentic și celălalt ḥasan; de al-Ḥākim (4/514) și de alții.

au fost pierdute de mulțimile care țin la împlinirea ei în douăzeci de unități. Cu toate acestea, mânia lor s-a aprins și s-au ridicat împotriva noastră atunci când am publicat broșura „Ṣalāt al-tarāwīḥ”.[2] Ea este a doua dintre broșurile lucrării noastre „Tasdīd al-iṣābah ilā man zaʿama nuṣrat al-khulafāʾ al-rāshidīn wa-l-ṣaḥābah”. Ei au văzut că în ea am cercetat și am stabilit următoarele:

1. Profetul ﷺ nu a împlinit Tarāwīḥ în mai mult de unsprezece unități.

2. ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — le-a poruncit lui Ubayy și lui Tamīm al-Dārī să-i conducă pe oameni la Tarāwīḥ în unsprezece unități, potrivit Sunnei autentice.

3. Relatarea că oamenii împlineau în timpul lui ʿUmar, în Ramadan, douăzeci de unități este o relatare izolată care contrazice relatările mai sigure și este slabă. Ea se împotrivește relatării transmițătorilor demni de încredere care au spus: unsprezece unități, și că ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — le-a poruncit.

4. Chiar dacă relatarea care contrazice relatările mai sigure ar fi autentică, urmarea relatării autentice ar avea întâietate, deoarece ea corespunde Sunnei în privința numărului. În plus, prima relatare nu spune că ʿUmar a poruncit douăzeci, ci doar că oamenii au făcut aceasta. În schimb, relatarea autentică spune că el a poruncit unsprezece unități.

5. Chiar dacă acea relatare ar fi autentică, nu ar urma de aici obligativitatea de a o pune în practică și de a părăsi relatarea

2 Fratele nostru Zuhayr al-Shāwīsh a retipărit această broșură într-o a doua ediție în anul 1405 h., cu un caracter tipografic nou. Șpalturile nu mi-au fost însă prezentate ca să le corectez eu însumi, din pricina greutății legăturii dintre Beirut și Amman. Au rămas astfel câteva greșeli de tipar, unele preluate din prima ediție. Printre ele, la p. 32, iar în prima ediție la p. 37, se află: „ca acela care se roagă, de pildă, Ẓuhr în cinci și Sunnah Fajr în patru!” Corect este: „Sunnah Ẓuhr în cinci…”, după cum arată ceea ce este alăturat, „Sunnah Fajr”, precum și contextul de dinainte și de după. Unii oameni ai inovațiilor au folosit această greșeală de tipar și au ridicat pe ea clădiri și palate în broșurile lor care vor fi pomenite. Însă ele se află pe marginea unei prăpăstii gata să se surpe…

autentică, potrivită Sunnei, până într-acolo încât cel care urmează Sunnah să fie socotit ieșit din comunitate! Cel mult s-ar putea înțelege din ea că sunt îngăduite douăzeci, rămânând însă cert că ceea ce a făcut el ﷺ și a păstrat în mod statornic este mai bun.

6. Am arătat de asemenea că douăzeci de unități nu sunt stabilite de la niciunul dintre nobilii companioni.

7. Am arătat lipsa de temei a pretenției că ei ar fi fost în unanimitate de acord asupra celor douăzeci de unități.

8. Am arătat și dovada care cere păstrarea numărului stabilit în Sunnah și i-am menționat pe învățații care au respins adăugarea la el, alături de alte folosuri pe care rareori le găsești reunite într-o singură carte.

Toate acestea sunt sprijinite de dovezi limpezi din Sunnah autentică și de relatări pe care te poți întemeia. Acest lucru a stârnit împotriva noastră un atac aprig din partea unor șeici care urmează orbește părerile altora: unii în predicile și lecțiile lor, alții în broșuri scrise ca răspuns[3] la broșura noastră de mai înainte. Toate sunt lipsite de cunoaștere folositoare și de argumentul care o arată; în schimb, sunt înnegrite cu ocări și insulte, după obiceiul celor care susțin neadevărul atunci când se ridică împotriva adevărului și a oamenilor lui. De aceea nu am văzut un mare folos în a ne pierde vremea răspunzându-le și arătând defectele spuselor lor: sunt prea mulți, iar viața este prea scurtă pentru a le cuprinde pe toate. Allah Preaînaltul să-i călăuzească pe toți!

3 Cel mai recent dintre ei, după câte știu, este Muḥammad ʿAlī al-Ṣābūnī, în broșura pe care a numit-o, după regula „le dau nume…”, „Al-Hady al-nabawī al-ṣaḥīḥ fī ṣalāt al-tarāwīḥ”. Pentru răspunsul la ea, vezi prefața volumului al patrulea al cărții mele „Silsilat al-aḥādīth al-ṣaḥīḥah”!

Nu este însă nepotrivit să dăm un exemplu prin unul dintre ei, pe care îl socotesc printre cei mai vrednici și mai învățați dintre ei.[4] Când cunoașterea nu este însoțită de sinceritate și de noblețea caracterului, ea îi face deținătorului ei mai mult rău decât bine, după cum arată cuvintele Profetului ﷺ: „Cel care îi învață pe oameni binele și se uită pe sine este asemenea lămpii care le luminează oamenilor, în timp ce se arde pe sine."[5]

Cel pomenit a scris o broșură cu titlul *„Taṣḥīḥ ḥadīth ṣalāt al-tarāwīḥ ʿishrīn rakʿah wa-l-radd ʿalā al-Albānī fī taḍʿīfih"*. În ea, autorul s-a îndepărtat de calea învățaților de a pune argumentul în fața argumentului și dovada în fața dovezii, de a spune adevărul și de a se feri să-i facă pe oameni să creadă altceva decât realitatea. Vom arăta acum, cât se poate de pe scurt în această prefață, câteva dintre aceste lucruri:

1. Oricui citește titlul acelei broșuri îi vine în minte că este vorba despre hadithul atribuit Profetului ﷺ cu privire la cele douăzeci de unități, care este slab potrivit acordului învățaților. După câteva pagini de la început se lămurește însă că autorul se referă la relatarea transmisă prin Yazīd ibn Khuṣayfah, de la al-Sāʾib ibn Yazīd, care a spus: „În timpul lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, în luna Ramadan, oamenii împlineau douăzeci de unități!" Cititorul află astfel că subiectul broșurii este una, iar titlul ei este altceva. Tocmai aceasta este inducerea în eroare. Îi cerem lui Allah să ne păzească și să ne ferească!

2. Printre acestea se află și faptul că a umplut trei pagini, 14–16, apărându-l pe Yazīd ibn Khuṣayfah și dovedind că este demn de încredere. Prin aceasta urmărește să-i facă pe cititorii care găsesc acolo mai mulți imami ce l-au declarat demn de încredere să creadă că eu i-aș fi contrazis pe toți declarându-l slab. Nu așa stau lucrurile: eu am fost de acord cu ei că este demn de încredere, după cum urmează.

---

4 Este șeicul Ismāʿīl al-Anṣārī, angajat la instituția de fatwā din orașul Riad.

5 Relatat de al-Ṭabarānī și de al-Ḍiyāʾ al-Maqdisī în „Al-Mukhtārah", de la Jundub; lanțul său de transmitere este bun. Vezi „Ṣaḥīḥ al-targhīb" (1/56/127).

3. Mai mult, a trecut dincolo de inducerea în eroare și de ascunderea realității, ajungând la afirmarea deschisă a unui neadevăr, împotriva realității. El a spus la p. 15: „Al-Albānī a pretins că el este slab." Aceasta este o minciună vădită. În realitate, eu am afirmat limpede în broșura mea, la p. 57, că el este demn de încredere! Tot ce am spus despre el este: „Se poate întâmpla ca el să transmită singur ceea ce transmițătorii demni de încredere nu au relatat. Unuia ca el i se respinge relatarea atunci când îi contrazice pe cei cu memorie mai sigură decât a lui și relatarea sa devine shādhdh, după cum este stabilit în știința terminologiei hadithului. Această relatare este de acest fel…"

Chiar dacă asemenea cuvinte sunt socotite de învățați o critică adusă unui transmițător demn de încredere, ele nu înseamnă că este slab și că relatarea sa trebuie respinsă în orice situație. Dimpotrivă: ele înseamnă că relatarea lui este primită, în afară de situația în care contrazice o relatare mai sigură. Tocmai aceasta am arătat limpede în încheierea cuvintelor pomenite, spunând: *„Această relatare este de acest fel."*

În jurul acestui lucru se învârt toate cuvintele mele la care se face trimitere în broșură. Criticul le-a trecut pe toate cu vederea și mi-a atribuit ceea ce nu am spus. Allah Preaînaltul este Cel care îi va cere socoteală!

4. Șeicul pomenit nu s-a mulțumit cu acea născocire, ci mi-a atribuit o altă faptă rușinoasă, spunând la p. 22: „Nu se cuvine ca acela care lasă deoparte relatarea lui Yazīd ibn Khuṣayfah, pe care toți imamii l-au folosit ca dovadă, să accepte ca dovadă relatarea lui ʿĪsā ibn Jāriyah, pe care l-au declarat slab Yaḥyā ibn Maʿīn și… și…"

În realitate, nu am folosit deloc relatarea acelui ʿĪsā ca dovadă de sine stătătoare. Dimpotrivă, am arătat că nu este folosit astfel, atunci când am spus la p. 21: *„Lanțul său de transmitere este ḥasan datorită relatării de mai înainte."* Dacă l-aș fi folosit ca dovadă, după cum a născocit șeicul, nu aș fi spus *„datorită relatării de mai înainte"*. Aceste cuvinte sunt un indiciu hotărâtor că, pentru cel care le rostește, acest transmițător nu este dintre cei pe care te întemeiezi singuri ca dovadă. El este socotit slab, a cărui relatare

poate sluji numai ca sprijin, iar hadithul său ajunge ḥasan când se găsește o relatare care să-l susțină. Aceasta s-a găsit: este hadithul la care m-am referit prin cuvintele *„datorită relatării de mai înainte”*, adică hadithul ʿĀ'ishei — Allah să fie mulțumit de ea — care a spus: *„Trimisul lui Allah ﷺ nu adăuga, nici în Ramadan, nici în afara lui, la unsprezece unități...”* Hadithul a fost relatat de cei doi șeici și de alții.

Este oare șeicul atât de neștiutor în știința hadithului încât nu înțelege o propoziție precum: *„Lanțul său de transmitere este ḥasan datorită relatării de mai înainte”*?! Mai ales că am lămurit-o și mai mult când am reluat hadithul, cu o altă analiză a surselor, la pp. 79–80, și am citat aprecierea lui al-Haythamī că este ḥasan, apoi am adăugat, cu aceste cuvinte: *„După părerea mea, lanțul său poate fi socotit ḥasan. Allah știe cel mai bine!”*

Sau este o trecere voită cu vederea și o născocire curată, din pricina unei dușmănii din inima lui? Allah să aibă milă de cel care a spus:

Dacă nu știi, aceasta este o nenorocire;
iar dacă știi, nenorocirea este și mai mare.

Un lucru care îi arată cititorului că șeicul știe este afirmația sa de la p. 46. După ce a pomenit hadithul lui Jābir: *„Nu vă folosiți de nimic din animalul mort”*, urmând aprecierea celui care l-a socotit ḥasan, a spus: *„Nu se cuvine ca al-Albānī să declare slab un hadith ḥasan care are și alte căi de transmitere slabe, fiindcă aceasta contrazice ceea ce au stabilit imamii acestei științe!”*

Prin urmare, atunci când am socotit ḥasan hadithul de mai înainte al lui ʿĪsā ibn Jāriyah, datorită susținerii lui de către hadithul ʿĀ'ishei, șeicul știa că sunt de acord în aceasta cu ceea ce au stabilit imamii acestei științe! De aceea nu a putut să-mi arate o greșeală în această privință și a recurs la născocirea afirmației că m-aș fi întemeiat pe acel transmițător ca dovadă, pentru a-și potoli mânia din inimă. Allah Preaputernicul și Mărețul este Cel care îi va cere socoteală.

Oare nobilul cititor nu observă împreună cu mine felul în care acest șeic se joacă cu realitățile științei? Dacă nu mi se cuvine —

după pretenția sa — să declar slab hadithul lui Jābir *„Nu vă folosiți de nimic din animalul mort”*, fiindcă ar avea, după spusele sale, încă o cale de transmitere, pe care el însuși o recunoaște slabă, chiar dacă o face urmându-i pe alții, atunci i se cuvine lui să declare slab și hadithul anterior al lui Jābir despre împlinirea de către Profet ﷺ a Tarāwīḥ în unsprezece unități, deși el are un sprijin autentic în hadithul ʿĀʾishei din cele două Ṣaḥīḥ-uri, pe care îl vede acolo cu ochii lui?! Nu înseamnă aceasta că șeicul joacă la două capete și judecă prin două măsuri?! Numai la Allah căutăm ajutor; nu există putere și tărie decât prin Allah.

Adaug acum, pentru a lămuri una dintre realitățile care i-au scăpat șeicului Ismāʿīl al-Anṣārī — Allah să-l călăuzească: am spus mai înainte *„după pretenția sa”* pentru a arăta că acea cale de transmitere, despre care el a preluat de la unii aprecierea de ḥasan și mi-a reproșat că am declarat-o slabă, deși vede cu ochii lui că în ea Abū al-Zubayr relatează de la Jābir folosind formula *„de la”*, este chiar cealaltă cale prin care a întărit-o pe cea dintâi. Și aceasta se întoarce tot la Abū al-Zubayr, după cum se vede în *„Naṣb al-rāyah”* (1/122)!

A aflat oare șeicul că printre *„cele stabilite de imamii acestei științe”* s-ar număra îngăduința de a întări o relatare slabă prin ea însăși, în loc de o altă relatare asemănătoare ei?! Sau este urmarea dorințelor și încercarea de a-i apăra pe șeici, chiar împotrivindu-se adevărului? Ori este urmarea fără cercetare a unora precum al-Shawkānī în *„Al-Nayl”*, unde sunt multe preluări și adunări de citate, dar puțină cercetare atentă și verificare în discutarea hadithurilor?!

Aceasta nu mă împiedică însă — prin harul lui Allah și izbânda dată de El — să afirm limpede că am găsit mai târziu un sprijin puternic pentru acest hadith al lui Jābir, cu chiar aceleași cuvinte, în relatarea lui Ibn ʿUkaym — Allah să fie mulțumit de el. Nu am văzut pe nimeni înaintea mea care să-l fi pomenit ori să fi făcut trimitere la el. După părerea mea, lanțul lui este autentic, după cum poți vedea explicat în cartea mea *„Irwāʾ al-ghalīl”* (1/78).

Dacă șeicul al-Anṣārī ar fi urmărit cunoașterea, sfatul bun și îndrumarea, nu ar fi greșit făcând dintr-o singură cale de

transmitere două căi și ne-ar fi făcut un bine arătându-ne acest sprijin. Însă lucrurile sunt după cum se spune: *„Cel care nu are un lucru nu-l poate dărui."* L-am văzut pomenind în răspunsul său, la p. 48, că hadithul lui Ibn ʿUkaym se află la al-Dāraquṭnī și că sensul lui și sensul hadithului lui Jābir sunt unul și același!

Nu știu, pe Allah — și nici nu cred că el știe — de ce l-a menționat anume pe al-Dāraquṭnī, lăsându-i deoparte pe ceilalți autori ai Sunan-urilor, deși formularea lui și a lor este aceeași: *„Nu vă folosiți de pielea ori de tendoanele animalului mort."* Nici pretenția lui că aceasta are același sens cu hadithul lui Jābir nu este admisă, fiindcă ea este mai restrânsă decât acela, după cum este vădit. În schimb, i-a scăpat formularea care este, cuvânt cu cuvânt, aceeași cu formularea hadithului lui Jābir.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, care m-a călăuzit către ea, chiar și după un timp, și nu a dat nimănui putere asupra mea din pricina faptului că o trecusem mai înainte cu vederea! Altfel… Îi cerem lui Allah să ne păzească și să ne ferească, în această viață și în Viața de Apoi.

5. Șeicul nu s-a limitat la născocirile de mai înainte împotriva mea, ci mi-a atribuit la p. 41 faptul că i-aș socoti neștiutori pe înaintași! „Slavă Ție, aceasta este o calomnie mare!"

În realitate, singura mea vină, în ochii șeicului și ai celor ca el dintre cei care îi urmează orbește pe alții și poartă dușmănie, este aceea că îi chem pe oameni să-i urmeze pe înaintașii drepți și să se țină de calea lor, nu de calea unor persoane anume dintre ei. Aceasta l-a făcut pe șeic să ia față de mine poziția unui dușman înverșunat, ținând pasul cu mulțimea care urmează orbește și nu cunoaște din religie decât ceea ce a găsit la părinți și strămoși, în afară de cei pe care Allah i-a păzit — și puțini sunt ei.

Un lucru uimitor la acest șeic este că a trecut pe lângă toate problemele la care am făcut trimitere și pe care le-am cercetat temeinic, fiind fără îndoială de acord cu noi măcar în unele dintre ele ori în cele mai multe, însă nu și-a arătat poziția. De pildă, afirmația noastră că, dacă relatarea despre douăzeci este stabilită, de aici nu urmează părăsirea celeilalte relatări, potrivită hadithului ʿĀ'ishei că Profetul ﷺ nu adăuga, nici în Ramadan,

nici în afara lui, la unsprezece unități. Este mai bine să urmezi Sunnah sa ﷺ ori ceea ce au făcut oamenii în vremea lui ʿUmar, presupunând că acest lucru este stabilit de la ei?!

Șeicul nu și-a arătat poziția, fiindcă, dacă ar fi dat întâietate la ceea ce contrazice Sunnah, starea sa s-ar fi vădit înaintea oamenilor Sunnei; iar dacă ar fi dat întâietate Sunnei, ar fi fost de acord cu al-Albānī. Aceasta este ceva ce sufletul său nu îngăduie, dintr-un motiv sau din mai multe, care nu îi scapă cititorului înțelept!

Acesta este un exemplu dintre răspunsurile pe care le-am citit împotriva broșurii noastre *„Ṣalāt al-tarāwīḥ”*, și este unul dintre răspunsurile cele mai bune. Cu toate acestea, nobilul cititor a cunoscut mostre din ceea ce se găsește în el, în care se văd lipsa echității și îndepărtarea de calea învățaților ce urmăresc numai lămurirea adevărului. Dacă acesta este dintre cei mai vrednici și mai învățați, ce să mai spunem despre cei care nu au nici cunoaștere, nici bună purtare?!

Deoarece trecuse destul de mult timp de la tipărirea broșurii *„Ṣalāt al-tarāwīḥ”* și apăruse nevoia retipăririi ei, iar prin felul în care fusese scrisă își atinsese obiectivele și își împlinise rosturile — dintre care cel mai important era să atragă atenția publicului asupra Sunnei în rugăciunea Tarāwīḥ și să le răspundă celor care o contrazic — până când această Sunnah s-a răspândit în multe moschei din Siria, Iordania și alte țări islamice, am socotit potrivit să o prescurtez într-un stil strict științific, fără a-i răspunde în ea cuiva anume. Toată lauda I se cuvine lui Allah, prin ale Cărui binefaceri se împlinesc faptele bune! Am urmat vorba celui care a spus: *„Spune-ți cuvântul și mergi mai departe”*, adunând pe scurt toate folosurile de știință din lucrarea inițială și adăugând alte folosuri, pentru ca beneficiul să fie deplin. Îi cerem lui Allah, Slăvitul, să facă această lucrare folositoare precum a făcut-o pe cea de mai înainte și să mă răsplătească pentru ea. El este Cel mai Generos dintre cei rugați.

1 Rugăciunea de noapte în Ramadan

Virtutea rugăciunii în nopțile Ramadanului

1. Cu privire la ea s-au relatat două hadithuri.

Primul este de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — care a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ îi îndemna la rugăciunea de noapte în Ramadan, fără să le-o poruncească drept obligație. Apoi spunea: «Cel care se roagă noaptea în Ramadan, cu credință și căutând răsplata, va avea iertate păcatele săvârșite mai înainte.» Trimisul lui Allah ﷺ a murit, iar lucrurile erau în această stare.[6] Așa au rămas în timpul conducerii lui Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el — și la începutul conducerii lui ʿUmar."[7]

6 Adică rugăciunea Tarāwīḥ nu era împlinită într-o singură adunare.

7 Relatat de Muslim și de alții. La al-Bukhārī se află din el cuvintele atribuite Profetului ﷺ. Sursele sunt analizate în „Al-Irwā'" (4/14/906) și în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1241). Allah să-mi ușureze încheierea scrierii acestei lucrări și apoi tipărirea ei! Cât despre afirmația fratelui Zuhayr, în nota sa la broșura mea „Ṣalāt al-ʿīdayn", p. 32, pe care a retipărit-o în anul 1404 h.: „Allah a ușurat tipărirea primei părți din Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd al profesorului nostru al-Albānī" — Zuhayr —, pe Allah, nu îi cunosc temeiul. Partea se află la mine și nu am îngăduit nimănui să o copieze, să o tipărească și să o răspândească. La fel este și ceea ce a menționat în ediția sa a patra a cărții mele „Al-Tawassul", din anul 1403 h., la p. 22: că ar fi apărut volumul al treilea din „Silsilat al-aḥādīth al-ḍaʿīfah". Până la această dată, Rajab 1406 h., el nu a apărut încă!

Celălalt este hadithul lui ʿAmr ibn Murrah al-Juhanī, care a spus: „La Trimisul lui Allah ﷺ a venit un om din Quḍāʿah și a spus: «O, Trimis al lui Allah, spune-mi: dacă mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah și că tu ești Trimisul lui Allah, împlinesc cele cinci rugăciuni, postesc luna, mă rog noaptea în Ramadan și dau zakāt?» Profetul ﷺ a spus: «Cel care moare în această stare va fi dintre cei cu desăvârșită sinceritate și dintre martiri.»”[8]

Noaptea al-Qadr și stabilirea ei

2. Cea mai bună dintre nopțile ei este Noaptea al-Qadr, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Cel care se roagă în Noaptea al-Qadr și o nimerește, cu credință și căutând răsplata, va avea iertate păcatele săvârșite mai înainte.”[9]

3. Potrivit părerii mai puternice, ea este noaptea de douăzeci și șapte a Ramadanului; către aceasta arată cele mai multe hadithuri. Printre ele se află hadithul lui Zirr ibn Ḥubaysh, care a spus: „L-am auzit pe Ubayy ibn Kaʿb spunând — după ce i se spusese că ʿAbd Allāh ibn Masʿūd spune: «Cine se roagă noaptea tot anul va

8 Relatat de Ibn Khuzaymah și Ibn Ḥibbān în cele două Ṣaḥīḥ-uri ale lor și de alții, printr-un lanț autentic. Vezi nota mea la Ibn Khuzaymah (3/340/2262) și „Ṣaḥīḥ al-targhīb” (1/419/993).

9 Relatat de cei doi șeici și de alții, din hadithul lui Abū Hurayrah; și de Aḥmad (5/318), din hadithul lui ʿUbādah ibn al-Ṣāmit. Adăugirea îi aparține lui Aḥmad și lui Muslim, de la Abū Hurayrah.
Atenționare: în prima ediție am menționat la sfârșitul hadithului o altă adăugire, cu formularea „și cele de după”, bazându-mă pe aprecierea de autenticitate dată ei de al-Mundhirī, al-ʿAsqalānī și de alții. Apoi Allah Preaînaltul mi-a ușurat urmărirea pe larg a căilor și versiunilor hadithului de la Abū Hurayrah și ʿUbādah, într-un fel pe care nu l-am văzut la altcineva. Mi s-a lămurit că este o adăugire shādhdh de la Abū Hurayrah și munkar de la ʿUbādah. Cel care a socotit una ḥasan și pe cealaltă autentică a greșit, oprindu-se la aparența transmițătorilor din lanț, fără să urmărească versiunile. Am cercetat aceasta într-un studiu foarte întins, inclus în „Silsilat al-aḥādīth al-ḍaʿīfah”, nr.5083. De aceea nu am menționat această adăugire în hadithul lui Abū Hurayrah atunci când l-am inclus în „Ṣaḥīḥ al-targhīb wa-l-tarhīb” (982), nici nu am menționat alături de el hadithul lui ʿUbādah, spre deosebire de lucrarea de bază „Al-Targhīb”. Allah Preaînaltul este Cel care dă izbândă.

nimeri Noaptea al-Qadr!» —: «Allah să aibă milă de el! A vrut ca oamenii să nu se lase numai pe aceasta. Pe Cel în afară de care nu există nicio divinitate demnă de adorare, ea este în Ramadan!» Jura fără să spună vreo excepție. «Pe Allah, știu care noapte este: este noaptea în care Trimisul lui Allah ﷺ ne-a poruncit să ne rugăm, noaptea a cărei dimineață este cea de douăzeci și șapte. Semnul ei este că soarele răsare în dimineața ei alb, fără raze.»” Într-o versiune, el a atribuit aceasta Profetului ﷺ.[10]

10 Relatat de Muslim și de alții. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd” (1247).

Împlinirea rugăciunii de noapte în adunare

4. Este legiuită împlinirea în adunare a rugăciunii de noapte din Ramadan; ea este chiar mai bună decât împlinirea de unul singur. Profetul ﷺ a împlinit-o el însuși astfel și i-a arătat virtutea prin cuvintele sale. În hadithul lui Abū Dharr — Allah să fie mulțumit de el — se spune: „Am postit Ramadanul împreună cu Trimisul lui Allah ﷺ. Nu ne-a condus la rugăciunea de noapte în nicio parte a lunii până când au mai rămas șapte nopți. Atunci ne-a condus până a trecut o treime din noapte. Când au mai rămas șase, nu ne-a condus. Când au mai rămas cinci, ne-a condus până a trecut jumătate din noapte. Am spus: «O, Trimis al lui Allah, de ai continua rugăciunea cu noi în această noapte!» El a spus: «Când omul se roagă cu imamul până când acesta încheie, i se socotește rugăciunea unei nopți întregi.»

Când au mai rămas patru nopți, nu ne-a condus. Când au mai rămas trei,[11] și-a adunat familia, soțiile și oamenii și ne-a condus la rugăciune până ne-am temut că vom pierde al-falāḥ." Relatatorul a spus: „Am întrebat: «Ce este al-falāḥ?» El a răspuns: «Masa dinaintea zorilor.» Apoi nu ne-a mai condus în restul lunii."[12]

De ce Profetul ﷺ nu a continuat rugăciunea în adunare

5. El — binecuvântarea și pacea fie asupra sa — nu i-a mai condus în restul lunii numai de teamă ca rugăciunea de noapte în Ramadan să nu le fie impusă și ei să nu o poată împlini. Aceasta se află în hadithul ʿĀ'ishei din cele două Ṣaḥīḥ-uri și din alte lucrări.[13] Această temere a încetat odată cu moartea sa ﷺ, după ce Allah a desăvârșit Legea. Astfel a încetat și consecința ei — părăsirea adunării la rugăciunea de noapte din Ramadan — și a

11 Adică noaptea de douăzeci și șapte, care, potrivit părerii mai puternice, este Noaptea al-Qadr, după cum s-a arătat. De aceea Profetul ﷺ și-a adunat în ea familia și soțiile. De aici rezultă recomandarea ca femeile să participe în această noapte.

12 Hadith autentic, relatat de autorii Sunan-urilor și de alții. Sursele sunt analizate în „Ṣalāt al-tarāwīḥ", pp. 16–17, „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1245) și „Al-Irwā'" (447).

13 Vezi textul și analiza surselor sale în „Al-Tarāwīḥ", pp. 12–14.

rămas rânduiala de mai înainte, adică împlinirea ei în adunare. De aceea, ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — a reînviat-o, după cum se află în Ṣaḥīḥ al-Bukhārī și în alte lucrări.[14]

Împlinirea în adunare și pentru femei

6. Este legiuit ca femeile să participe la ea, după cum arată hadithul de mai înainte al lui Abū Dharr. Mai mult, este îngăduit să li se rânduiască un imam numai pentru ele, diferit de imamul bărbaților. S-a stabilit că ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el —, atunci când i-a adunat pe oameni pentru rugăciunea de noapte, l-a rânduit pentru bărbați pe Ubayy ibn Kaʿb și pentru femei pe Sulaymān ibn Abī Ḥathmah. De la ʿArfajah al-Thaqafī s-a relatat:

„ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el — le poruncea oamenilor să se roage noaptea în luna Ramadan și rânduia pentru bărbați un imam, iar pentru femei un imam." El a spus: „Eu eram imamul femeilor."[15]

Eu spun: după părerea mea, aceasta se aplică atunci când moscheea este încăpătoare, pentru ca cele două grupuri să nu se tulbure unul pe altul.

Numărul unităților rugăciunii de noapte

7. Ea are unsprezece unități. Alegem să nu se adauge la ele, urmându-l pe Trimisul lui Allah ﷺ, căci el nu a adăugat la ele până când a părăsit această lume. ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a fost întrebată despre rugăciunea sa ﷺ în Ramadan și a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ nu adăuga, nici în Ramadan, nici în afara lui, la unsprezece unități. Se ruga patru — nu întreba cât erau de frumoase și de lungi! Apoi se ruga patru — nu întreba cât erau de frumoase și de lungi! Apoi se ruga trei."[16]

---

14 Vezi analiza surselor și cuvintele lui Ibn ʿAbd al-Barr și ale altora despre el în sursa precedentă, pp. 49–52.

15 Al-Bayhaqī (2/494) l-a relatat pe acesta și pe cel de dinaintea lui. Pe primul l-a relatat și ʿAbd al-Razzāq în „Al-Muṣannaf" (4/258/8722). Ambele au fost relatate și de Ibn Naṣr în „Qiyām Ramaḍān", p. 93, apoi el le-a folosit ca dovadă pentru cele pe care le-am arătat, p. 95.

16 Relatat de cei doi șeici și de alții. Sursele sunt analizate în „Ṣalāt al-tarāwīḥ", pp. 20–21, și „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1212).

8. Se poate împlini și un număr mai mic, chiar și numai unitatea de Witr, potrivit faptei și cuvintelor sale ﷺ. Cât privește fapta, ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — a fost întrebată: „Cu câte unități împlinea Trimisul lui Allah ﷺ Witr?" Ea a spus: „Împlinea patru[17] și trei, șase și trei, zece și trei. Nu împlinea mai puțin de șapte și nici mai mult de treisprezece."[18]

Cât privește cuvintele sale ﷺ: „Witr este un drept. Cine dorește să-l împlinească în cinci, cine dorește să-l împlinească în trei, iar cine dorește să-l împlinească într-una."[19]

Recitarea în rugăciunea de noapte

9. În privința recitării în rugăciunea de noapte, în Ramadan sau în afara lui, Profetul ﷺ nu a stabilit o limită care să nu poată fi depășită în plus sau în minus. Recitarea sa ﷺ varia în lungime: uneori recita în fiecare unitate cât „Yā ayyuhā al-muzzammil", care are douăzeci de versete, iar alteori cât cincizeci de versete. El spunea: „Cel care se roagă într-o noapte cu o sută de versete nu este scris printre cei nepăsători." Într-un alt hadith: „...cu două sute de versete, este scris printre cei ascultători și sinceri."

Într-o noapte în care era bolnav, el ﷺ a recitat cele șapte sure lungi: Al-Baqarah, Āl ʿImrān, Al-Nisāʾ, Al-Māʾidah, Al-Anʿām, Al-Aʿrāf și Al-Tawbah.

În relatarea despre rugăciunea lui Ḥudhayfah ibn al-Yamān în spatele Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra sa — se spune că el ﷺ a recitat într-o singură unitate Al-Baqarah, apoi Al-Nisāʾ, apoi Āl ʿImrān. Le recita domol, fără grabă.[20]

---

17 Eu spun: dintre ele fac parte cele două unități Sunnah de după ʿIshāʾ ori cele două unități ușoare cu care Profetul ﷺ începea rugăciunea de noapte, potrivit părerii preferate de al-Ḥāfiẓ. Vezi „Ṣalāt al-tarāwīḥ", pp. 19–20.

18 Relatat de Abū Dāwūd, Aḥmad și de alții. Este un hadith cu lanț de transmitere bun; al-ʿIrāqī l-a socotit autentic. Sursele sunt analizate în „Ṣalāt al-tarāwīḥ", pp. 98–99, și „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1233).

19 Relatat de al-Ṭaḥāwī, al-Ḥākim și de alții. Este un hadith cu lanț autentic, după cum au spus mai mulți imami. Are o relatare de sprijin ce cuprinde o adăugire respinsă, după cum am arătat în „Al-Tarāwīḥ", pp. 99–100.

20 Toate aceste hadithuri sunt autentice. Sursele lor sunt analizate în „Ṣifat al-ṣalāh", pp. 117–122.

S-a stabilit printr-un lanț de transmitere de cea mai mare autenticitate că, atunci când ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — i-a poruncit lui Ubayy ibn Kaʿb să-i conducă pe oameni la rugăciune în unsprezece unități în Ramadan, Ubayy — Allah să fie mulțumit de el — recita sute de versete. Cei din spatele lui ajungeau să se sprijine în toiege din pricina lungimii statului în picioare și nu încheiau decât la începutul zorilor.[21]

S-a relatat autentic și de la ʿUmar că i-a chemat pe recitatori în Ramadan și i-a poruncit celui care citea cel mai repede să recite treizeci de versete, celui cu ritm mijlociu douăzeci și cinci și celui lent douăzeci.[22]

Prin urmare, cel care se roagă de unul singur poate să prelungească atât cât dorește. La fel și dacă are alături oameni care sunt de acord cu el. Cu cât prelungește mai mult, cu atât este mai bine. Să nu exagereze însă până la a petrece întreaga noapte în rugăciune decât arareori, urmându-l pe Profet ﷺ, care a spus: „Cea mai bună călăuzire este călăuzirea lui Muḥammad."[23]

Dacă se roagă însă ca imam, să prelungească atât cât nu le este greu celor din spatele lui, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Când unul dintre voi îi conduce pe oameni, să ușureze rugăciunea, fiindcă printre ei se află cel mic și cel vârstnic, cel slab, bolnavul și cel care are o nevoie. Iar când se roagă singur, să-și prelungească rugăciunea cât dorește."[24]

21 Mālik a relatat ceva asemănător. Vezi „Ṣalāt al-tarāwīḥ", p. 52.

22 Vezi analiza surselor în lucrarea precedentă, p. 71. A fost relatat și de ʿAbd al-Razzāq în „Al-Muṣannaf" (4/261/7731) și de al-Bayhaqī (2/497).

23 Este o parte dintr-un hadith relatat de Muslim, al-Nasāʾī și de alții. Sursele sunt analizate în „Aḥkām al-janāʾiz", p. 18, și „Al-Irwāʾ" (608).

24 Relatat de cei doi șeici. Formularea și adăugirile sunt ale lui Muslim. Sursele sunt analizate în „Al-Irwāʾ" (512) și „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (759 și 760).

Timpul rugăciunii de noapte

10. Timpul rugăciunii de noapte este de după rugăciunea ʿIshāʾ până la ivirea zorilor, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Allah v-a adăugat o rugăciune, Witr.[25] Împliniți-o între rugăciunea ʿIshāʾ și rugăciunea Fajr."[26]

11. Rugăciunea în ultima parte a nopții este mai bună pentru cel căruia îi este cu putință, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Cel care se teme că nu se va ridica în ultima parte a nopții să împlinească Witr la începutul ei. Iar cel care nădăjduiește să se ridice la sfârșitul ei să împlinească Witr în ultima parte a nopții, căci la rugăciunea de la sfârșitul nopții se află martori, iar aceasta este mai bine."[27]

12. Dacă alegerea este între rugăciunea la începutul nopții în adunare și rugăciunea la sfârșitul nopții de unul singur, rugăciunea în adunare este mai bună, deoarece i se socotește omului rugăciunea unei nopți întregi, după cum s-a arătat la punctul 4, în relatarea atribuită Profetului ﷺ.

Așa au făcut companionii în vremea lui ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el. ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAbd al-Qārī a spus: „Am ieșit împreună cu ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb într-o noapte din Ramadan la moschee. Oamenii erau împrăștiați în grupuri: un om se ruga singur, iar un altul se ruga și câțiva se rugau după el. ʿUmar a spus: «Pe Allah, socotesc că, dacă i-aș aduna pe aceștia în urma unui singur recitator, ar fi mai bine.» Apoi a hotărât și i-a adunat în urma lui Ubayy ibn Kaʿb. Am ieșit din nou cu el într-o altă noapte, iar oamenii se rugau după recitatorul lor. ʿUmar a spus: «Ce lucru nou bun este acesta! Dar partea nopții în care dorm este mai bună decât aceea în care se roagă.» Se referea la sfârșitul nopții; oamenii se rugau la începutul ei."[28]

---

25 Întreaga rugăciune de noapte este numită Witr fiindcă numărul unităților ei este impar.

26 Hadith autentic, relatat de Aḥmad și de alții, de la Abū Baṣrah. Sursele sunt analizate în „Al-Ṣaḥīḥah" (108) și „Al-Irwāʾ" (2/158).

27 Relatat de Muslim și de alții. Sursele sunt analizate în „Al-Ṣaḥīḥah" (2610).

28 Relatat de al-Bukhārī și de alții. Sursele sunt analizate în „Al-Tarāwīḥ", p. 48.

Zayd ibn Wahb a spus: „ʿAbd Allāh ne conducea la rugăciune în luna Ramadan și încheia în timpul nopții."[29]

Felurile în care se împlinește rugăciunea de noapte

13. Am discutat pe larg acestea în „Ṣalāt al-tarāwīḥ", pp. 101–115. Socotesc potrivit să le redau aici pe scurt, pentru ușurința cititorului și ca aducere-aminte:

Prima formă: treisprezece unități. Le începe cu două unități ușoare, care, potrivit părerii mai puternice, sunt Sunnah de după ʿIshāʾ ori două unități anume cu care începe rugăciunea de noapte, după cum s-a arătat. Apoi se roagă două unități foarte lungi; apoi două mai scurte decât ele; apoi două mai scurte decât cele de dinainte; apoi două mai scurte decât acestea; apoi încă două mai scurte; după care împlinește Witr într-o singură unitate.

A doua formă: se roagă treisprezece unități; dintre ele, opt cu salutul de încheiere după fiecare două. Apoi împlinește Witr în cinci, fără să se așeze și fără să rostească salutul de încheiere decât în a cincea.

A treia formă: unsprezece unități, rostind salutul de încheiere după fiecare două, apoi împlinește Witr într-una.

A patra formă: unsprezece unități; dintre ele, patru cu un singur salut de încheiere, apoi alte patru la fel, apoi trei.

Se așeza între fiecare două unități din cele patru și din cele trei? Nu am găsit un răspuns deplin lămuritor în această privință. Totuși, așezarea în interiorul celor trei nu este legiuită!

A cincea formă: se roagă unsprezece unități, dintre care opt în care nu se așază decât în a opta. Rostește tashahhud-ul și cere binecuvântarea asupra Profetului ﷺ, apoi se ridică fără să rostească salutul de încheiere. Apoi împlinește Witr într-o unitate și rostește salutul de încheiere. Acestea sunt nouă. După ele se roagă două unități stând așezat.

---

29 Relatat de ʿAbd al-Razzāq (7741), iar lanțul său este autentic. Imamul Aḥmad a făcut trimitere la această relatare și la cea de dinainte când a fost întrebat: „Să amâne rugăciunea de noapte — adică Tarāwīḥ — până la sfârșitul nopții?" A răspuns: „Nu. Practica musulmanilor îmi este mai dragă." Relatat de Abū Dāwūd în „Masāʾil", p. 62.

A șasea formă: se roagă nouă unități, dintre care șase fără să se așeze decât în a șasea. Apoi rostește tashahhud-ul și cere binecuvântarea asupra Profetului ﷺ, după care continuă potrivit celor arătate la forma de mai înainte.

Acestea sunt formele stabilite prin relatări explicite de la Profet ﷺ. Li se pot adăuga alte forme prin scăderea din fiecare a numărului de unități pe care îl dorește omul, până la a se limita la una singură, punând în practică spusele sale ﷺ pomenite mai înainte: „...Cine dorește să împlinească Witr în cinci, cine dorește să-l împlinească în trei, iar cine dorește să-l împlinească într-una."[30]

Aceste cinci ori trei unități le poate împlini, dacă dorește, cu o singură așezare și cu un singur salut de încheiere, ca în forma a doua. Dacă dorește, poate rosti salutul după fiecare două, ca în forma a treia și în altele; aceasta este mai bine.[31]

Cât despre împlinirea celor cinci și a celor trei cu așezare după fiecare două, însă fără salutul de încheiere, nu am găsit-o stabilită de la el ﷺ. Regula de bază este îngăduința. Totuși, fiindcă Profetul ﷺ a oprit împlinirea Witr în trei, explicând prin cuvintele: „Nu o asemănați cu rugăciunea Maghrib",[32] cel care împlinește Witr în trei trebuie să evite această asemănare. Aceasta se poate face în două feluri:

Primul: rostirea salutului de încheiere între cele două unități pare și unitatea impară; aceasta este varianta mai puternică și mai bună.

---

30 Vezi punctul 8 din capitolul despre rugăciunea de noapte.

31 Folos important: Ibn Khuzaymah a spus în Ṣaḥīḥ-ul său (2/194), după ce a pomenit hadithul ʿĀ'ishei și alte relatări despre unele dintre formele de mai înainte: „Omului îi este îngăduit să se roage în oricare dintre numerele de unități despre care s-a relatat că Profetul ﷺ le-a împlinit și în forma în care s-a relatat că Profetul ﷺ a împlinit-o. Nimănui nu-i este oprit nimic dintre acestea."
Eu spun: înțelesul acestei afirmații corespunde pe deplin alegerii noastre de a păstra numărul stabilit autentic de la el ﷺ și de a nu adăuga la el. Toată lauda I se cuvine lui Allah pentru izbânda Sa! Îi cer mai mult din harul Său.

32 Relatat de al-Ṭaḥāwī, al-Dāraquṭnī și de alții. Vezi „Al-Tarāwīḥ", pp. 99 și 110.

Al doilea: să nu se așeze între cele două unități pare și unitatea impară. Allah Preaînaltul știe cel mai bine.

Recitarea în cele trei unități de Witr

14. Din Sunnah este ca în prima dintre cele trei unități de Witr să recite „Sabbiḥ isma rabbika al-aʿlā", în a doua „Qul yā ayyuhā al-kāfirūn", iar în a treia „Qul huwa Allāhu aḥad". Uneori le adaugă pe „Qul aʿūdhu bi-rabbi al-falaq" și „Qul aʿūdhu bi-rabbi al-nās".

﴿سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى﴾

Slăvește numele Domnului tău, Cel Preaînalt!
Coran · Prima unitate · Al-Aʿlā · 87:1

﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْكَٰفِرُونَ﴾

Spune: „O, voi, necredincioșilor!"
Coran · A doua unitate · Al-Kāfirūn · 109:1

﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ﴾

Spune: „El este Allah, Unul!"
Coran · A treia unitate · Al-Ikhlāṣ · 112:1

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ﴾

Spune: „Caut adăpost la Domnul revărsatului zorilor."
Coran · Uneori adăugată · Al-Falaq · 113:1

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ﴾

Spune: „Caut adăpost la Domnul oamenilor."
Coran · Uneori adăugată · Al-Nās · 114:1

S-a relatat autentic de la el ﷺ că, o dată, a recitat în unitatea de Witr o sută de versete din Al-Nisāʾ.[33]

Ruga Qunūt și locul ei

15. După încheierea recitării și înainte de înclinare, rostește uneori ruga Qunūt pe care Profetul ﷺ l-a învățat pe nepotul său, al-Ḥasan ibn ʿAlī — Allah să fie mulțumit de amândoi:

اللهم اهدني فيمن هديت، وعافني فيمن عافيت، وتولني فيمن توليت، وبارك لي فيما أعطيت، وقني شر ما قضيت، فإنك تقضي ولا يقضى عليك، وإنه لا يذل من واليت، ولا يعز من عاديت، تباركت ربنا وتعاليت، لا منجا منك إلا إليك

„O, Allah, călăuzește-mă alături de cei pe care i-ai călăuzit, dă-mi sănătate și ocrotire alături de cei cărora le-ai dat sănătate și ocrotire, ia-mă sub ocrotirea Ta alături de cei pe care i-ai luat sub ocrotirea Ta, binecuvântează-mi ceea ce mi-ai dăruit și ferește-mă de răul a ceea ce ai hotărât! Căci Tu hotărăști și nimeni nu hotărăște asupra Ta. Cel pe care Tu îl ocrotești nu va fi înjosit, iar cel căruia îi ești potrivnic nu va avea cinste. Binecuvântat ești, Domnul nostru, și Preaînalt! Nu există scăpare de Tine decât la Tine.”[34]

Uneori cere binecuvântarea asupra Profetului ﷺ, potrivit celor ce vor urma.[35]

33 Relatat de al-Nasāʾī și de Aḥmad printr-un lanț autentic.

34 Relatat de Abū Dāwūd, al-Nasāʾī și de alții printr-un lanț autentic. Vezi „Ṣifat al-ṣalāh”, pp. 95–96, ediția a VII-a.

35 Vezi și nota mea la „Faḍl al-ṣalāh ʿalā al-nabī ﷺ”, p. 33, și „Talkhīṣ ṣifat ṣalāt al-nabī ﷺ”, p. 45.

16. Nu este nimic rău să așeze Qunūt după înclinare și să adauge în a doua jumătate a Ramadanului blestemarea necredincioșilor, cererea binecuvântării asupra Profetului ﷺ și ruga pentru musulmani. Acestea sunt stabilite de la imami în vremea lui ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el. În încheierea hadithului de mai înainte al lui ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAbd al-Qārī se spune:

„În a doua jumătate îi blestemau pe necredincioși: «O, Allah, luptă împotriva necredincioșilor care îi opresc pe oameni de la calea Ta, îi socotesc mincinoși pe trimișii Tăi și nu cred în făgăduința Ta! Dezbină-le cuvântul, aruncă spaima în inimile lor și trimite asupra lor mânia și pedeapsa Ta, o, Dumnezeule al adevărului!» Apoi cerea binecuvântarea asupra Profetului ﷺ, se ruga pentru musulmani pentru tot binele pe care îl putea cere și după aceea cerea iertare pentru credincioși."

Relatatorul a spus: „După ce încheia blestemarea necredincioșilor, cererea binecuvântării asupra Profetului, cererea iertării pentru credincioși și rugile, spunea: «O, Allah, numai pe Tine Te adorăm, pentru Tine ne rugăm și ne prosternăm; către Tine ne străduim și ne grăbim.[36] Nădăjduim milostivirea Ta, Domnul nostru, și ne temem de pedeapsa Ta cea adevărată. Pedeapsa Ta îi va ajunge pe cei cărora le ești potrivnic.» Apoi rostea takbīr-ul și se lăsa în prosternare."[37]

Ce se spune la sfârșitul rugăciunii Witr

17. Din Sunnah este ca la sfârșitul Witr-ului său, înainte ori după salutul de încheiere, să spună: „O, Allah, caut adăpost în mulțumirea Ta de mânia Ta și în ocrotirea Ta de pedeapsa Ta. Caut adăpost la Tine de Tine. Nu pot cuprinde lauda ce Ți se cuvine; Tu ești așa cum Te-ai lăudat pe Tine Însuți."[38]

36 Adică: ne grăbim.

37 Relatat de Ibn Khuzaymah în Ṣaḥīḥ-ul său (2/155–156/1100).

38 „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1282) și „Al-Irwā'" (430).

سبحان الملك القدوس، سبحان الملك القدوس، سبحان الملك القدوس

18. *După salutul de încheiere al Witr-ului spune de trei ori: „Slavă Împăratului, Celui Preasfânt!" Își prelungește glasul și îl ridică la a treia rostire.*[39]

Cele două unități de după Witr

19. Poate să se roage două unități după el, fiindcă acestea sunt stabilite prin fapta Profetului ﷺ.[40] Mai mult, el le-a poruncit comunității sale, spunând: „Această călătorie este obositoare și grea. Când unul dintre voi a împlinit Witr, să se roage două unități. Dacă se trezește, bine; iar dacă nu, acestea îi rămân."[41]

20. Din Sunnah este să recite în ele „Idhā zulzilati al-arḍ" și „Qul yā ayyuhā al-kāfirūn".[42]

﴿إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا﴾

„Când pământul va fi cutremurat de cutremurul său."
Coran · Al-Zalzalah, 99:1

39 „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1284).

40 Relatat de Muslim și de alții. Vezi „Al-Tarāwīḥ", pp. 108–109.

41 Relatat de Ibn Khuzaymah în Ṣaḥīḥ-ul său, de al-Dārimī și de alții. Sursele sale sunt analizate în „Al-Ṣaḥīḥah". M-am abținut multă vreme să mă pronunț cu privire la aceste două unități. Când am găsit însă această nobilă poruncă profetică, m-am grăbit să o urmez și am înțeles că spusele sale ﷺ: „Faceți ca ultima voastră rugăciune din noapte să fie Witr" exprimă o alegere, nu o obligație. Aceasta este părerea lui Ibn Naṣr, p. 130.

42 Relatat de Ibn Khuzaymah (1104 și 1105), din hadithurile ʿĀ'ishei și lui Anas — Allah să fie mulțumit de amândoi — prin două lanțuri care se întăresc unul pe altul. Vezi „Ṣifat al-ṣalāh", p. 124.

2 Iʿtikāf — retragerea pentru adorare

Legiferarea sa

1. Iʿtikāf este Sunnah în Ramadan și în celelalte zile ale anului. Temeiul se află în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَأَنتُمْ عَٰكِفُونَ فِي ٱلْمَسَٰجِدِ﴾

„în vreme ce vă aflați în retragere în moschei”

Coran · Al-Baqarah, 2:187

Alături de acestea se află numeroasele hadithuri autentice despre iʿtikāf-ul său ﷺ și numeroasele relatări despre această practică a înaintașilor, menționate în al-Muṣannaf de Ibn Abī Shaybah și de ʿAbd al-Razzāq.[43]

S-a stabilit că Profetul ﷺ a făcut iʿtikāf în ultimele zece zile ale lunii Shawwāl.[44] De asemenea, ʿUmar i-a spus Profetului ﷺ: „În vremea neștiinței, făcusem un legământ să petrec o noapte în iʿtikāf în Moscheea cea Sfântă.” El a spus: „Împlinește-ți legământul!” Iar el a petrecut o noapte în iʿtikāf.[45]

---

43 În ediția anterioară se afla aici un hadith despre virtutea „celui care face iʿtikāf o zi…”. L-am eliminat, fiindcă mi s-a lămurit că este slab, după ce i-am analizat sursele și l-am discutat pe larg în „Silsilat al-aḥādīth al-ḍaʿīfah” (5347). Acolo am descoperit defectul care îmi scăpase mie și, înaintea mea, lui al-Haythamī!

44 Este o parte dintr-un hadith al ʿĀʾishei, relatat de cei doi șeici și de Ibn Khuzaymah în Ṣaḥīḥ-urile lor. Sursele sale sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd” (2127).

45 Relatat de cei doi șeici și de Ibn Khuzaymah. Adăugirea este a lui al-Bukhārī, într-o versiune, după cum se află în „Mukhtaṣar”-ul său (995). Sursele sunt analizate și în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd” (2136–2137).

2. Recomandarea sa este mai accentuată în Ramadan, potrivit hadithului lui Abū Hurayrah: „Trimisul lui Allah ﷺ făcea iʿtikāf zece zile în fiecare Ramadan. În anul în care a murit, a făcut iʿtikāf douăzeci de zile."[46]

3. Cel mai bun este la sfârșitul Ramadanului, fiindcă Profetul ﷺ făcea iʿtikāf în ultimele zece zile ale Ramadanului, până când Allah Preaputernicul și Mărețul l-a luat la El.[47]

Condițiile sale

1. Nu este legiuit decât în moschei, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿وَلَا تُبَٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَٰجِدِ﴾

„Nu aveți relații cu ele[48] în vreme ce vă aflați în retragere în moschei."[49]

Coran · Al-Baqarah, 2:187

46 Relatat de al-Bukhārī și de Ibn Khuzaymah în Ṣaḥīḥ-urile lor. Sursele sunt analizate în lucrarea precedentă (2126–2130).

47 Relatat de cei doi șeici și de Ibn Khuzaymah (2223). Sursele sunt analizate în „Al-Irwāʾ" (966) și „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (2125).

48 Adică: nu aveți relații sexuale cu ele. Ibn ʿAbbās a spus: „Mubāsharah, mulāmasah și mass înseamnă toate relație sexuală, însă Allah Preaputernicul și Mărețul folosește exprimarea indirectă pe care o voiește, după cum voiește." Relatat de al-Bayhaqī (4/321), printr-un lanț ai cărui transmițători sunt demni de încredere.

49 Al-Baqarah, 2:187. Imamul al-Bukhārī a folosit acest verset ca dovadă pentru ceea ce am arătat. Al-Ḥāfiẓ a spus: „Felul în care versetul dovedește aceasta este următorul: dacă iʿtikāf-ul ar fi valabil în afara moscheii, interzicerea relațiilor intime nu ar fi fost legată anume de ea. Relația sexuală contrazice iʿtikāf-ul potrivit acordului învățaților. Din pomenirea moscheilor se înțelege, așadar, că sensul urmărit este că iʿtikāf-ul nu se face decât în ele."

Doamna ʿĀʾishah a spus: „Sunnah pentru cel aflat în iʿtikāf este să nu iasă decât pentru nevoia de care nu se poate lipsi, să nu viziteze un bolnav, să nu-și atingă soția și să nu aibă relații intime cu ea. Nu există iʿtikāf decât într-o moschee în care se împlinește rugăciunea în adunare. Sunnah pentru cel care face iʿtikāf este să postească."[50]

2. Trebuie să fie o moschee în care se împlinește rugăciunea de vineri, pentru ca omul să nu fie silit să iasă din ea pentru această rugăciune, căci ieșirea pentru ea îi este obligatorie. Într-o versiune a hadithului său, ʿĀʾishah a spus: „…Nu există iʿtikāf decât într-o moschee de vineri."[51]

Apoi am găsit un hadith autentic și explicit care restrânge „moscheile" pomenite în verset la cele trei moschei: Moscheea cea Sfântă, Moscheea Profetului și Moscheea al-Aqṣā. Acesta este cuvântul său ﷺ: „Nu există iʿtikāf decât în cele trei moschei."[52]

După cât am putut cerceta, dintre înaintași au susținut această părere Ḥudhayfah ibn al-Yamān, Saʿīd ibn al-Musayyab și ʿAṭāʾ, însă acesta din urmă nu a pomenit Moscheea al-Aqṣā. Alții au susținut că poate fi în orice moschee de vineri. Alții s-au deosebit de ei și au spus că se poate chiar în locul de rugăciune din casa omului.

Este limpede că trebuie urmată dintre aceste păreri cea care corespunde hadithului. Allah, Slăvitul și Preaînaltul, știe cel mai bine.

---

50 Relatat de al-Bayhaqī printr-un lanț autentic și de Abū Dāwūd printr-un lanț ḥasan. Versiunea următoare de la ʿĀʾishah îi aparține acestuia. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (2135) și „Al-Irwāʾ" (966).

51 Al-Bayhaqī a relatat de la Ibn ʿAbbās că a spus: „Lucrurile cele mai urâte înaintea lui Allah sunt inovațiile religioase. Dintre inovații face parte iʿtikāf-ul în locurile de rugăciune aflate în case."

52 Relatat de al-Ṭaḥāwī, al-Ismāʿīlī și de al-Bayhaqī printr-un lanț autentic de la Ḥudhayfah ibn al-Yamān — Allah să fie mulțumit de el. Sursele sunt analizate în „Al-Ṣaḥīḥah", nr.2786, împreună cu relatările care îl susțin, dintre cele pomenite mai sus. Toate sunt autentice.

3. Sunnah pentru cel care face iʿtikāf este să postească, după cum s-a arătat mai înainte de la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea.[53]

Ce îi este îngăduit celui aflat în iʿtikāf

1. Îi este îngăduit să iasă pentru a-și face nevoile și să-și scoată capul din moschee ca să-i fie spălat și pieptănat. ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus:

„Trimisul lui Allah ﷺ își întindea capul către mine, în timp ce era în iʿtikāf în moschee, iar eu mă aflam în odaia mea, și eu îl pieptănam." Într-o versiune: „Îl spălam, deși între mine și el se afla pragul ușii, iar eu eram la menstruație. Când era în iʿtikāf, nu intra în casă decât pentru nevoia omenească."[54]

2. Celui aflat în iʿtikāf, la fel ca și altcuiva, îi este îngăduit să facă abluțiunea în moschee, potrivit spuselor unui om care l-a slujit pe Profet ﷺ: „Profetul ﷺ a făcut în moschee o abluțiune ușoară."[55]

---

53 Relatat de al-Bayhaqī printr-un lanț autentic și de Abū Dāwūd printr-un lanț ḥasan. Imamul Ibn al-Qayyim a spus în „Zād al-maʿād": „Nu s-a transmis de la Profet ﷺ că ar fi făcut iʿtikāf fără să postească. Dimpotrivă, ʿĀʾishah a spus: «Nu există iʿtikāf decât cu post.» Allah, Slăvitul, nu a pomenit iʿtikāf-ul decât împreună cu postul, iar el ﷺ nu l-a făcut decât împreună cu postul. Prin urmare, părerea mai puternică din punctul de vedere al dovezii, pe care o susține majoritatea înaintașilor, este că postul reprezintă o condiție a iʿtikāf-ului. Aceasta era părerea căreia îi dădea întâietate șeicul Islamului, Abū al-ʿAbbās Ibn Taymiyyah."
Eu spun: de aici urmează că celui care vine la moschee pentru rugăciune ori pentru altceva nu îi este legiuit să intenționeze iʿtikāf pentru timpul în care rămâne acolo. Acest lucru a fost afirmat limpede de șeicul Islamului în „Al-Ikhtiyārāt".

54 Relatat de cei doi șeici, de Ibn Abī Shaybah și de Aḥmad. Prima adăugire aparține celor doi șeici. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (2131–2132).

55 Relatat de al-Bayhaqī printr-un lanț bun și, pe scurt, de Aḥmad (5/364), printr-un lanț autentic.

3. Își poate așeza un cort mic în partea din spate a moscheii, în care să facă i'tikāf, fiindcă ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — îi ridica Profetului ﷺ un adăpost[56] când făcea i'tikāf. Aceasta se întâmpla la porunca sa ﷺ.[57]

O dată a făcut i'tikāf într-un cort turcesc,[58] la intrarea căruia se afla o rogojină.[59]

I'tikāf-ul femeii și vizitarea soțului în moschee

4. Femeii îi este îngăduit să-și viziteze soțul în locul lui de i'tikāf, iar el o poate conduce până la poarta moscheii. Ṣafiyyah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „Profetul ﷺ era în i'tikāf în moschee, în ultimele zece zile ale Ramadanului. Am venit noaptea să-l vizitez. Soțiile lui erau la el, apoi au plecat. Am stat de vorbă cu el un timp, după care m-am ridicat să mă întorc. A spus: «Nu te grăbi, până nu merg cu tine!» S-a ridicat să mă conducă." Ea locuia în casa lui Usāmah ibn Zayd. „Când am ajuns la poarta moscheii, lângă ușa lui Umm Salamah, au trecut doi bărbați dintre Anṣār. Când l-au văzut pe Profet ﷺ, au grăbit pasul. Profetul ﷺ a spus: «Mai încet! Este Ṣafiyyah bint Ḥuyayy.» Ei au spus: «Slavă lui Allah, o, Trimis al lui Allah!» El a spus: «Satana circulă prin

56 Khibāʾ este un tip de adăpost al arabilor, făcut din păr de cămilă ori din lână, nu din păr de capră. Se sprijină pe doi sau trei stâlpi. „Al-Nihāyah".

57 Relatat de cei doi șeici, din hadithul ʿĀ'ishei. Fapta ei apare la al-Bukhārī, iar porunca la Muslim. Analiza surselor a fost indicată mai înainte, la nota despre i'tikāf-ul din Shawwāl.

58 Adică un cort mic.
Suddah este ca un acoperiș deasupra ușii, care o apără de ploaie. Sensul este că a pus o bucată de rogojină la intrarea cortului, pentru ca privirea nimănui să nu cadă înăuntru, după cum a spus al-Sindī. Mai potrivit este să se spună: pentru ca atenția celui aflat în i'tikāf să nu fie ocupată de cei care pot trece prin fața lui, împlinind astfel scopul și spiritul i'tikāf-ului. Imamul Ibn al-Qayyim a spus: „Spre deosebire de ceea ce fac cei neștiutori, care transformă locul de i'tikāf într-un loc de socializare, atrăgând vizitatori și purtând între ei felurite discuții. Aceasta este una, iar i'tikāf-ul profetic este altceva. Allah este Cel care dă izbândă."

59 Este o parte dintr-un hadith al lui Abū Saʿīd al-Khudrī, relatat de Muslim și de Ibn Khuzaymah în Ṣaḥīḥ-urile lor. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd" (1251).

om precum sângele și m-am temut să nu arunce în inimile voastre vreun rău» — ori a spus: «ceva».”[60]

Mai mult, ea poate să facă iʿtikāf împreună cu soțul ei ori singură, potrivit spuselor ʿĀʾishei — Allah să fie mulțumit de ea: „Una dintre soțiile Trimisului lui Allah ﷺ a făcut iʿtikāf împreună cu el în timp ce avea sângerare neregulată.” Într-o versiune se spune că era Umm Salamah. „Vedea sânge roșu și gălbui și uneori îi puneam dedesubt un lighean, în timp ce se ruga.”[61]

Ea a spus și: „Profetul ﷺ făcea iʿtikāf în ultimele zece zile ale Ramadanului, până când Allah l-a luat la El. Apoi soțiile sale au făcut iʿtikāf după el.”[62]

Eu spun: aceasta este o dovadă că iʿtikāf-ul este îngăduit și femeilor. Fără îndoială, aceasta este condiționată de îngăduința ocrotitorilor lor și de siguranța față de ispită și de izolarea împreună cu bărbații, potrivit numeroaselor dovezi în această privință și regulii de jurisprudență: îndepărtarea relelor are întâietate față de aducerea folosurilor.

5. Relația sexuală îl anulează, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿وَلَا تُبَٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَٰجِدِ﴾

„Nu aveți relații cu ele în vreme ce vă aflați în retragere în moschei.”
Coran · Al-Baqarah, 2:187

Ibn ʿAbbās a spus: „Dacă cel aflat în iʿtikāf are relații sexuale, iʿtikāf-ul lui se anulează și îl începe din nou.”[63]

60 Relatat de cei doi șeici și de Abū Dāwūd. Ultima adăugire îi aparține acestuia. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd” (2133 și 2134).

61 Relatat de al-Bukhārī. Sursele sunt analizate în „Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd” (2138). Cealaltă versiune este a lui Saʿīd ibn Manṣūr, după cum se arată în „Al-Fatḥ” (4/281). Al-Dārimī (1/22) a numit-o însă „Zaynab”. Allah știe cel mai bine.

62 Relatat de cei doi șeici și de alții. Analiza surselor a fost indicată mai înainte, la nota despre iʿtikāf-ul Profetului ﷺ în ultimele zece zile ale Ramadanului.

63 Relatat de Ibn Abī Shaybah (3/92) și de ʿAbd al-Razzāq (4/363), printr-un lanț autentic. Sensul cuvântului său „îl începe din nou” este că își reia iʿtikāf-ul.

Nu îi revine o ispășire, fiindcă aceasta nu s-a relatat de la Profet ﷺ și de la companionii săi.

Slavă Ție, o, Allah, și Ție Îți aduc lauda! Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Tine. Îți cer iertare și mă căiesc către Tine.

Glosar

Rakaʿah ركعة
Unitate a rugăciunii rituale, cu stat în picioare, înclinare și prosternări.

Tarāwīḥ تراويح
Rugăciunea de noapte împlinită în luna Ramadan.

Witr وتر
Rugăciune încheiată cu un număr impar de unități.

Qunūt قنوت
Rugă de implorare rostită în rugăciune; aici, în Witr.

Iʿtikāf اعتكاف
Rămânerea în moschee pentru adorarea lui Allah, potrivit condițiilor explicate în lucrare.

Ḥasan حسن
Calificativ din știința hadithului pentru o relatare acceptabilă; în lucrare apare și întărirea ei prin alte relatări.

Shādhdh شاذ
Relatare care contrazice ceea ce au transmis alți relatatori mai siguri; autorul explică aplicarea acestui calificativ în prefață.

Sunan سنن
Titlu al unor colecții de hadithuri. „Cei doi șeici" îi desemnează în notele lucrării pe al-Bukhārī și Muslim.

Bibliografie

1. Al-Bukhārī, al-Ṣaḥīḥ.
2. Muslim ibn al-Ḥajjāj, al-Ṣaḥīḥ.
3. Abū Dāwūd, al-Sunan și Masāʾil.
4. Al-Nasāʾī, al-Sunan.
5. Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Musnad.
6. Ibn Khuzaymah, al-Ṣaḥīḥ.
7. Ibn Ḥibbān, al-Ṣaḥīḥ.
8. Al-Dārimī, colecția de hadithuri citată în note.
9. ʿAbd al-Razzāq, al-Muṣannaf.
10. Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf.
11. Ibn Naṣr, Qiyām Ramaḍān.
12. Al-Ḍiyāʾ al-Maqdisī, al-Mukhtārah.
13. Naṣb al-rāyah, 1/122, citat în prefață.
14. Al-Nihāyah, citată la explicarea termenului khibāʾ.
15. Al-Fatḥ, 4/281, citat în notă.
16. Ibn al-Qayyim, Zād al-maʿād.
17. Ibn Taymiyyah, al-Ikhtiyārāt.
18. Al-Shawkānī, al-Nayl, citat în prefață.
19. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Ṣalāt al-tarāwīḥ.
20. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Tasdīd al-iṣābah ilā man zaʿama nuṣrat al-khulafāʾ al-rāshidīn wa-l-ṣaḥābah.
21. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Irwāʾ al-ghalīl.
22. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Ṣaḥīḥ Abī Dāwūd.
23. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Ṣifat al-ṣalāh.
24. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Talkhīṣ ṣifat ṣalāt al-nabī ﷺ.
25. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Silsilat al-aḥādīth al-ṣaḥīḥah.
26. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Silsilat al-aḥādīth al-ḍaʿīfah.
27. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Ṣaḥīḥ al-targhīb wa-l-tarhīb.
28. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Aḥkām al-janāʾiz.

29. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Al-Tawassul.

30. Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī, Ṣalāt al-ʿīdayn.

31. Faḍl al-ṣalāh ʿalā al-nabī ﷺ, cu notele autorului.

32. Ismāʿīl al-Anṣārī, Taṣḥīḥ ḥadīth ṣalāt al-tarāwīḥ ʿishrīn rakʿah wa-l-radd ʿalā al-Albānī fī taḍʿīfih, discutată în prefață.

33. Muḥammad ʿAlī al-Ṣābūnī, al-Hady al-nabawī al-ṣaḥīḥ fī ṣalāt al-tarāwīḥ, menționată în nota autorului.

Indice

abluțiunea	18
cort	19
femeilor	5, 20
iʿtikāf	15, 16, 17, 18, 19, 20
înclinare	12, 13
Noaptea al-Qadr	2, 3
Qunūt	12, 13
relația sexuală	20
rugăciunea de vineri	17
sfârșitul nopții	8
Shawwāl	15
Witr	6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid. Text coranic arab: Tanzil Project (tanzil.net), CC BY 3.0; reprodus fără modificări în limitele pasajelor citate.

RAMADAN ȘI ADORARE

Nopți de rugăciune și apropiere

O cercetare întemeiată pe relatări despre rugăciunea de noapte, Witr și retragerea pentru adorare.

Șeicul Muḥammad Nāṣir al-Dīn al-Albānī prezintă virtutea rugăciunii din Ramadan, felurile în care a fost împlinită, recitarea și rugile ei. Capitolul despre iʿtikāf tratează condițiile, lucrurile îngăduite și participarea femeilor, păstrând argumentele și notele autorului.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro